

SECTION: LEGAL SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI PRAWNE.

How to cite: Heta, D. (2023). Interaction of International and National Law in the Context of Martial Law. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 437-439). Futurity Research Publishing.
https://futurity-publishing.com/international_conference_3

INTERACTION OF INTERNATIONAL AND NATIONAL LAW IN THE CONTEXT OF MARTIAL LAW

Гета Дар'я Сергіївна

*Доцент кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків пр. Льва Ландау, 27, getadarya089@icloud.com,
<https://orcid.org/0000-0002-0570-4846>*

Accepted: December 12, 2023 | **Published:** December 15, 2023 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The impact of martial law on the legal sphere has focused attention on the growing influence of international law and the international legal system on domestic law and the national legal system of Ukraine, which is associated with international conflicts. According to the general theory of law, international and national law form a single legal system, legal norms have the same force and meaning, and contradictions between them are resolved by agreement and interpretation. It is important to emphasize that the distinction between international and domestic law is becoming increasingly unclear, prompting the search for new ways to regulate their relations.

Keywords: legal regime of martial law, bringing into compliance, norms of national law, international humanitarian law.

Вступ

Збройна агресія рф проти України є нищівною. Регіон тепер пронизаний мінами та небезпечними ядерними об'єктами, в результаті чого загинуло понад 10 000 мирних жителів, ще 500 тисяч

отримали поранення після того, як країна-агресорка почала своє повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року. З початком війни близько 4 мільйона цивільних осіб внутрішньо переміщені особи, більше 6 мільйонів виїхало за кордоном, а 14,6 мільйонів людей потребують миру. З огляду на анексію Криму в 2014 році та окупацію на Донбасі, то цифри набагато вищі. Звісно, нині про війну говорять всі— коли б і де б вона не відбувалася, завжди поруч існують правові механізми, які не спрацювали. Але мовиться не лише про людські життя, а й про правову систему, яка має цього не допустити. Запобіжні заходи передбачені міжнародним і національним законодавством, як і стратегії держав-членів ООН, але воно також дає рекомендації. Дотепер для усунення малодіючих, або «мертвих» норм, інтенсифікували процеси взаємодії норм міжнародного та національного права з огляду на правовий режим воєнного стану в Україні.

Результати дослідження

Розпочинаючи з отримання Україною незалежності, наша країна першою серед колишніх радянських республік уклала угоду з Європейським Союзом (ЄС) та його членами (1994 р.), яка включає політичний діалог і співпрацю в галузях торгівлі, інвестицій, економіки, культури та фінансів, а також створення відповідних інститутів для забезпечення виконання угод (Віденська конвенція про право міжнародних договорів, б. д.)

Норми міжнародного права регулюють відносини держави та інших суб'єктів, координують їх і запобігають примусовому втручання лише у необхідних випадках.

Між національним правом та міжнародним правом існує глибоке взаємодія та взаємозв'язок. Міжнародне право складається з надбань національних правових систем.

Зі структурної точки зору міжнародне право підходить до своєї структури, що містить приватну та публічну, наявність правових галузей, таких як міжнародне економічне право, космічне право, авіаційне право, морське право, гуманітарне право тощо) і показує свій вплив

Міжнародне право (у формі міжнародно-правових договорів) служить однією з правових основ національного права, дозволяючи нормам міжнародного публічного та приватного права бути безпосередньо «включеними» в конституційні, цивільні, кримінальні та інші закони.

Міжнародне право має пріоритет над національним правом – це фундаментальний принцип міжнародного права. Принцип верховенства міжнародного права над національним правом приймається кожною країною у її законодавчій системі чи практиці.

Оскільки міжнародне право є обов'язковим для держав, держави самі вирішують, чи застосовувати його норми в рамках своїх внутрішніх правових систем.

Від держав не вимагається офіційне визнання верховенства міжнародного права над внутрішнім правом, але вони повинні повністю дотримуватися цих норм у спосіб, який вони визначають верховенство міжнародного права над національним передбачає оптимальну участь держав у формуванні та прийнятті міжнародно-правових норм і рішень, відповідальність за їх виконання при збереженні національного суверенітету

Україна підтвердила пріоритет міжнародного права перед національним у декларації про державний суверенітет, Конституції та законах про міжнародні договори, громадянство, цивільний та сімейний кодекс, через участь в Раді Європи.

Затверджується тим, що Україна є членом Ради Європи, згідно Закону «Про міжнародні договори України», законів про громадянство, цивільний та сімейний кодекс. Згідно з пунктом 2 закону про міжнародні договори (Про міжнародні договори України, б. д.) у випадку розбіжності між правилами

міжнародного договору України та правилами її національного законодавства застосовуються правила міжнародного договору.

В контексті правового режиму воєнного стану, існує розмитість, щодо притягнення воєнних злочинців до відповідальності. Одним з допоміжних документів для єдності судової практики МКС є Практичне керівництво Чемберса (аналог Постанов Пленуму ВСУ або Висновків Великої Палати ВС), у якому відображається динаміка оцінки, перегляду підходів суду до окремих доказів в залежності від ситуації. Доцільно для поліпшення судової практики в Україні здійснити переклад даної практики, що сприятиме підвищенню обізнаності суддів та якості судових рішень (Вербицька, 2022, с. 28)

Практика МКС відзначається складністю та багатством юридичних позицій, яку радять вивчати представники МКС. У римському статуті Міжнародного кримінального суду, вказано, що відноситься до злочинів проти людяності, враховуючи тяжкість та наслідки (Алексєєв, 2019, с. 16).

Зараз існує лиш одна проблема, це трактування положень і компетенції органів, що реалізують і забезпечують дотримання прав в умовах дії правового режиму воєнного стану, безумовно, що виключно із дотриманням норм міжнародного права.

Висновки

При взаємодії міжнародного права і національного можуть виникати питання стосовно різної кваліфікації подібних ситуацій, через різні правові сім'ї, про і часто знаходить місце колізія. Наприклад, взявши до уваги 2014-2022 роки відповідно до внутрішнього законодавства України, ситуацію на Донбасі, АТО або ООС, тоді як за міжнародним правом вона визнається як збройний конфлікт і підпадає під норми МГП. Класифікація ситуації згідно з міжнародним правом не залежить від класифікації ситуації за національним правом.

В теперішні часи серйозні порушення міжнародного права, як от воєнні злочини, можуть мати місце під час міжнародних збройних конфліктів, що відбуваються нині, та під час неміжнародних збройних конфліктів, але не під час внутрішніх заворушень і безладів, інша держава втрутиться в цей конфлікт за допомогою своїх військ не може, але учасники внутрішнього збройного конфлікту діяти можуть.

Отже, вважаю за доцільне розробити стратегію вивчення взаємодії норм міжнародного та національного права для єдиної мети – здорового та мирного суспільства.

Література

Алексєєв, С. О. (2019). Імплементация норм международного права как конституционно-правовой засіб взаємодії міжнародного та національного конституційного права. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, (5), 60-74. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2019_5_9

Вербицька, К. (2022). Взаємодія міжнародного права з національною правовою системою України. *Державотворення та правотворення в контексті євроінтеграції: збірник тез доповідей учасників учасників VIII Всеукраїнського круглого столу* (м. Львів, 08 грудня 2022 року) / Упорядники: Д.Є. Забзалюк, В. О. Кучер. (с. 28–31). Львів: ЛьвДУВС.

Віденська конвенція про право міжнародних договорів. (б. д.). Офіційний вебпортал парламенту України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118

Про міжнародні договори України. (б. д.). Офіційний вебпортал парламенту України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>